

SÁROSPATAKI ÉRTESITŐ

A SÁROSPATAKI FŐISKOLA ÉS A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET KÖRÉBŐL

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS: DR. MARTON JÁNOS

TARTALOM: *Dr. Enyedy Andor*: Püspöki jelentés. — *Darányi Lajos*: Igehirdetés, pásztorokodás. — Az egyházkerületi tanács és bíróság ülése. — Hírek. — Hivatalos rész.

Püspöki jelentés

1946. június 12.

A trianoni seb állandóan átvérzik hozzánk. Mult évi egyházkerületi közgyűlésünk óta Papp Géza ungtarnóczi, Rozgonyi Sándor örösi és Keresztury László szomatori lelkipásztorok vették felénk az otthonukból való száműzetés, földönfutás nehéz, keserves útját. Más menekültjeink mellett diákfiúk és lányok vannak itt, akiket odaát magyar voltuk miatt elzártak a tanulás lehetőségétől. Otthontalanságuk fájdalmát nyomoruk növeli: de Istenadta szárnyon haladnak a többtudás magaslatai felé. S jönnek napról-napra a véreink sorsáról szóló szomorú hírek. Birtokelkobzás, helyükre való telepítés, vádoltatás, fenyegetés, internálás, más zaklatás teszi álmatlanná az éjszakaiikat, nyugtalaná a nappalaikat, kilátástalanná jövőndő sorsukat. Mindenesetre egyelőre óriási ellentét van a háború kimenetelének hangoztatott jelszavai és tényleges történései között. Ahol pedig a szavak és tények ellentmondanak egymásnak, ott az emberek inkább a tényeknek hisznek és nem a szavaknak.

Az ujjáépülés és ujjáépítés nagy és szép jelszavai szintén belefultak a fokozódó, sőt rohamossá vált romlásba.

Egyházi életünkben sem beszélhetünk helyreállítási munkáról. A megsérült templomokra kitált államsegélyt nem is akarják az érdekeltek felvenni, mert pénzért általában sem munkát, sem anyagot nem lehet kapni. El kell pedig ismerni, hogy a kultuszminisztérium nagy jóakarattal küldi a helyreállításra megszavazott pénzbeli segélyeket.

A vásárlóerejű pénz hiánya még jobban megmutatja magát, gátló hatását egyházi életünk megbénulásában. Nem bírunk fedezni vonatkozásokat, levélportót, konferenciái kiadást, egyházlátogatással együttjáró szükségleteket.

A berendezésüktől teljesen megfosztott miskolci középiskolák részére jelen helyzetben érthetően még egy új padról sem tudunk gondoskodni. De mi lesz, ha lelkészeink, tanáraink, tanítóink, híveink testéről leszakad az utolsó ruha és fehérnemű, tönkremegy a lábbeli? Ijesztő még gondolni is reá, hogyha tovább is így csúszunk a lejtőn, hová fogunk jutni?

Isten kedvező kegyelme azonban a gondviselésnek, a szendérgésében is élő hitnek csodáit érezteti velünk, tárja fel előttünk. Amint volt gaz-

da, aki a pusztító tavaszi szárazságban háromszor vetett a ki nem kelt régi vetés fölé: úgy végzik a lelki és szellemi magvetést lelkészeink és tanáraink, lelkes tanítóink. Nem mondom én, hogy mindenütt eszményien, a követelményeknek megfelelően mennek a dolgok. De mennek úgy, ahogy lehet ott, ahol a tulfeszített testi munkától fáradtak a hívek, fáradt maga a mindenféle munkára reáéknyszerített lelkész: vagy ahol éhes a diák és éhes a tanár. Valami törhetetlen életerőt, életakaratot látni, a nemrégiben nálunk járt angol képviselők megfigyelése szerint is a sápadt és kintől barázdás arcok, a nagy testi leapadás, rosszul tápláltság és kopott ruha mögött. Sőt azt is észre lehet venni, hogy azelőtt soha nem tapasztalt együttérzés van kialakulóban a lelkek mélyén arról, ami nem jó és arról, ami jó. Érleli az idő, a józan ész, az ébredező lelkiismeret az egészséges kibontakozást a néppel, a népért, a nép szellemében való kormányzás és együttélés felé.

Sajnos, amint sokan úgy vélekednek, hogy lehet ma betokozódni, mindentől és mindenkitől elzárkózni és lehet lesz egyszer felébredni a régi életformák visszatérésére: úgy a lelki munkások között is sokan hiszik, hogy lehet tovább is mindent úgy csinálni, vagy még inkább úgy semmit sem csinálni, mint ahogy eddig csinálták, vagy ahogy eddig semmit nem csináltak. Döbbenetes megmerevedések, tespedések meredeznek elénk itt-ott a lelkipásztori munkában és a gyülekezeti életben is. Pedig ne gondolja senki, hogy a háború elvégezte helyettünk a lelkek ujjáébredését. A háború talán nem rontotta el a hívőket, de nem tette hívőkké a hitetleneket, és a közönyösöket. Sőt mind többen lesznek, már vannak is, akik nyíltan, öntudatosan hitetlenek és közömbösek: mert erre a vallásellenes ideológiák biztatják, bátorítják őket. S ahogy dörömből az egyház ajtaján a felébredt lélek és kíván frissebb, üdítőbb, igazabb igehirdetést, gondosabb pásztorolást, élőbb közösséget: dörömből a szekta és viszi a lelki hiányérzetben szenvedőket és úgy dörömből az Istentagadás és anyagelvűség; de ez már azért, hogy az egyház ajtaját, sőt egész épületét sarkaiból kiforgassa, szétrombolja, az útból eltakarítsa. Szörnyű felelősség nehezedik és még szörnyűbb ítélet vár mindenkire, aki ma Isten és egyház szolgájának nevezi magát, de nem áll oda minden erejével, megtért és ujjászületett életével bűnösöket téríteni, tévelygőket útbaigazítani, elesetteket felemelni, raboknak szabadulást, szegényeknek evangéliumot hirdetni.

Az egyházi iskolák ellen fenyegető támadás indult meg a demokratikus pártok balszárnya felől. A támadás újabban alábbhagyott, de megszüntnek végképp nem tekinthető. Az egyházi iskolák eltörlése véleményem szerint az egyháza is óriási hatótér és hatóerővesztését jelentene: de a nemzetre nézve egyenesen katasztrófát. Nincs nagyobb kifosztatás, mintha egy nemzetet a lelkéből rabolnak ki, a lelkiektől zárnak el, a hit és erkölcs éltető légkörétől fosztanak meg. Ez a meggondolás állíttatja vissza a vallás, az egyház szerepét a francia közéletben, főként az iskolázatlásban. Tanuljunk egyszer a más kárán és a más okulásán is és védjük körömszakadtig, de védecsük meg népünkkel legdrágább nemzeti kincseinket, egyházi iskoláinkat. Gondoljon mindenki arra, hogy mi lesz, ha nem lesz egyszer sárospataki főiskola? Mi jöhet a helyébe, ami az Alma Matert, annak nevelő hatását megközelítően is pótolhatná.

Dr. Enyedy Andor

Igehirdetés, pásztorokodás.

Arról mondunk el néhány gondolatot, hogy a „mai időkben“ mit láttunk meg az igehirdetésről és pásztorokodásról, ami más, esetleg több, mint amit eddig láttunk.

Eddig az igehirdetést és a pásztorokodást külön munkának, vagy alkalomnak tekintettük. Nem egymástól függetlennek, hanem az igehirdetés volt az első, a pásztorokodás pedig előtte is járt az igehirdetésnek és követte is. A pásztorokodás jelentette az ugarolást, a szántást az igehirdetés magvetése előtt. Utána pedig jelentette a boronálást, a plántálást, az öntözést, a mesterséges istenáldást. A pásztorokodás, ami legtöbbször köznap munkája volt, ott állott az ünnepi igehirdetés szolgálatában. Ilyen okos mondásaink voltak: csak az nem tud vasárnap „miről“ prédikálni, aki egész héten nem pásztorol. Aki (a lekipásztorról van szó) hat nap láthatatlan, hetedik nap érthetetlen.

Most úgy látjuk, hogy a pásztorokodás is igehirdetés. Nemcsak emlékeztet arra, ami már elhangzott, nemcsak készít arra, ami el fog hangzani, hanem alkalmul adatik: most hangozzék az Ige. Jöjjön az aranyalma az ezüsttálon.

Igehirdetés a pásztorokodás, mert vannak emberek, akikkel itt és így lehet találkozni. Megtanultuk, hogy az embereket úgy kell venni, ahogyan vannak. Nem arra kell fordítani az idő nagyrésztét, hogy kimozdítsuk őket abból a helyzetből, meggyőződésből, amiben vannak, hanem hirdetni kell nekik a Igét abban az állapotukban. Mivel erre nálunk csak a pásztori látogatáskor, vagy találkozáskor van alkalom, hát akkor. Nem textus alapján. Krisztus alapján. Messziről elindulva is, ide lehet megérkezni. Talán a neve el sem hangzik, mégis érezni lehet: itt járt. Nagy áldása ennek az időnek, hogy megölte az előítéleteket. Szalonképessé, „recepta religióvá“ tett világnézeteket, amelyek nem voltak azok. Eddig megijedtünk a szótól, a névtől. Miután nem lehetett többé „megbotránkozni“, örömmel kellett látni, hogy az

embernek minden világnézetben megmarad az örök szüksége Krisztusra.

Igehirdetés a pásztorokodás, mert vannak az Igének olyan részei, olyan vonatkozásai, ítéletei, miket a cél érdekében csak a pásztori látogatás alkalmakor lehet elmondani. Lelki kihallgatások, személynek szóló intelmek ezek. Nem mi idézünk, hanem minket visz a Lélek. Sokszor láttuk, hogy az az egyik lekipásztori hiba, hogy „kipredikál“ olyat, amit csak pásztori látogatás és beszélgetés közben kellett volna elmondani. Nem gyávaságból, hanem bölcseségből négy szemközt kell Isten elé állani sokakkal.

Kell a pásztorokodás, mert az gyülekezetet „teremtő“ munka. Régebben így mondtuk: csak annak nincs „miről“ prédikálni vasárnap, aki nem pásztorolt egész héten. Ma így mondjuk: csak annak nincs kinek prédikálni vasárnap, aki nem pásztorolt egész héten. Ma-holnap a gyülekezet nem készenkapott és külsőleg együtt tartott közösség, hanem összeszedendő sok juh.

A pásztori igehirdetés tehát számol azzal, hogy nem lehet mindenkit a templomba elvinni. De az Igét mindenkire el lehet vinni. Viszi is.

Egészen természetes, hogy ha az igehirdetés inkább tágul, ha a pásztori munka is inkább igehirdetéssé lett, ami nem mindig és nem feltétlenül utal a „kultuszra“, akkor ez azt jelenti, hogy a kultuszi igehirdetés semmit sem veszített fontosságából. Testvére született, de ő nem szűnt meg, vagy került háttérbe, vagy másodsorba.

Nagy kérdés, hogy mit prédikáljon itt az ember. Természetes, hogy az Igét. De minden igehirdetés textushoz van kötve, tehát melyik textus, vagy textusok alapján? Sőt bonyolul a kérdés, ha arra gondolunk, hogy minden változott, nagy idő magával hozza a témákat is. A prédikáció történetében a téma volt olyan nagy úr, mint a textus. Milyen témák alapján szóljon a prédikáció?

Egészen természetes, hogy vannak olyan textusok, jobban mondva vannak olyan részei a Bibliának, amelyeket ma feltétlenül magyarázni kell. Isten az ő kijelentését, az ő üdvakarátát az időben adta. Ebből az is következik, hogy az idő magyarázza is az ő kijelentését. Minden időben időszerrűvé, megértetté, azaz a történelem által megmagyarázottá, bebizonyítottá válik egy-egy rész. Ezeket a szükséges igéreteket, ezeket a bekövetkezett ítéleteket nem lehet elhallgatni.

Témák is vannak. Ezeket a témákat már imádásos óvatossággal kell szóhoz juttatni. A legtöbb vitadélutánra, istentisztelet utáni „templom előtti“ megbeszélésre valók ezek. Vagy a pásztori beszélgetésre. Azok a témák pedig, amelyek megmaradhatnak, nagyrészt az időszerrűvé vált textusokkal együtt már alapigékké is váltak.

Az igehirdetés prófétaság. De nem annak mutatgatása, hogy én nem félek. Nem félek az emberektől, de félek Istentől, aki számonkér minden „nevében“ elmondott szót, véleményt, esetleg tölem eredő igemását, vagy igepótlást.

Az időszerrűvé vált textusok és témák után úgy tapasztaltuk, hogy jó elővenni egy bibliai könyvet és azt magyarázni végig. Most arra gondolunk, hogy nemcsak vasárnap délelőtti és délutáni igehirdetés van, hanem minden reggeli, sőt hetenkint vannak

bibliorák és más közösségi összejövetelek is. Ezek még nyáron is vannak. Nem lehet a lelkeket szabadságra engedni. Sok minden emberitől és kísértéstől megszabadul az igehirdető, ha egy elkezdett bibliai könyv sorban adja neki a textust.

Nem fog kacérkodni újságcikkek megvitatásával. Nem irányítja az esetleges helyi pártverseny. Nem „felel” meg valakinek.

Aztán nem gyanusítható olyan könnyen, hogy ezt a témát, ezt a textust ezért, vagy azért választotta. Így lesz módja és bátorsága az egész, a teljes Írást hirdetni.

Ez a módszer az időszerűség, az itt és most nagyon fontos szempontjának a figyelembe nem vévése látszólag. De csak látszólag. Az Ige, a Krisztusig vitt Ige minden részében időszerű és itt és most megfelel.

Nekünk ma is az Igét kell hirdetnünk. Áldott legyen Isten, hogy amennyivel másnak látjuk a módokat és alkalmakat, annnyival tisztábban látjuk és értjük az Igét. Ennek az alkalmas és alkalmatlan helyen és időben való hirdetése még minket is, még most is megment. Már meg is mentett.

Darányi Lajos.

Az egyházkerületi Tanács és bíróság ülése.

Rövid, de tartalmas tárgysorozattal folyt le Miskolcon, június 12-én az egyházkerületi Tanács ülése. Jelen voltak: az elnökség mellett az egyházmegyék esperesei, a tanácsstagok és jegyzők. Enyedy Andor püspök a János evangéliuma 16 : 12—14. verseit olvasta fel és kérte a tanácskozársra, annak résztvevőire a minden igazságra elvezérlő Szentlélek ajándékát. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok nyitotta meg a gyűlést, üdvözölve a megjelenteket. A felolvasott püspöki jelentéshez (lásd

a részleteket belőle mai számunk első lapján) több hozzászólás volt. A hozzászólások alapján elhatározta az egyházkerületi tanács, hogy felekezeti iskoláinkhoz szent felelőssége tudatában szilárdan ragaszkodik és azok megvédésére mindent elkövet. Felhívjk már ezúton is a lelkipásztorokat, tanárokat, tanítókat, presbitereket, sőt egyháztagokat, hogy teljes erejükkel álljanak oda a felekezeti iskoláinkért folyó harcba. A lelkipásztorok presbiteri ülésen, a tanítók és tanárok szülői értekezleten vonják bele az egyház tagjait és a szülőket az egyházi iskoláztatás melletti állásfoglalásba. A helybeli politikai pártok útján is igyekezzenek a pártvezetőséghez juttatni azt az általános óhaját, amely felekezeti iskoláinkat továbbra is megtartani kívánja a köznevelés szolgálatában.

Egerházy Lajos felszólalása és kérelme alapján kifejezte a tanács azt az óhaját, hogy az Orjó a jövőben még szélesebb körben és erőteljesebb formában legyen egyházunk anyagi és pénzügyi életének központi szerve. A rövid összefoglalást és helyzetképet nyújtó missziói jelentés, valamint a Csorba Zoltán által előterjesztett középiskolai jelentés meghallgatása után újjáalakította a tanács a Tóth Pál Nőnevelő Intézet igazgatótanácsát. Kimondotta a tanács az egyházkerületi missziói lelkészi állás megszervezését, s jóváhagyólag tudomásul vette, hogy az állásra az egyházi törvény értelmében püspök dr. Tussay János százados-lelkészt nevezte ki. Örömet fejezte ki a tanács a Tóth Pál Nőnevelő Intézet tanítónőképző ágazatának végleges engedélyezése felett. A gömöri és tornai egyházmegyéből a trianoni határ érvényének visszaállítása folytán ittmaradt egyházközségeket a tanács közigazgatásilag ideiglenesen a felsőborsodi egyházmegyéhez osztotta be. Az egyházkerületi közigazgatási járulékok beszédésével megvárja a tanács a közelre ígért új pénz bevezetését. Folytatólagosan az egyházkerületi bíróság ülésezett.

H I R E K

— **Sárospataki Igehirdető** címmel gyülekezeti körleveleket ad ki a Hittanhallgatók Egylete. Eddig két körlevél jelent meg kilenc igehirdetéssel. A lelkipásztorok az ország minden részében nagy örömmel fogadták a hiánytpótló közleményeket. A körleveleket Darányi Lajos lelkipásztor állítja össze. A nyári hónapokra összevont körlevél fog megjelenni július elején 10 igehirdetéssel. Megrendelések: Hittanhallgatók Egylete Sárospatak, Főiskola címre küldendők.

— **A Szabadnevelési Tanács** országos jelentőségű értekezletet tart a nyáron Sárospatakon. Szintén itt lesz a tanítók többhetes *átképző tanfolyama*.

Sárospataki főiskolánk erején felül is mindent kész szolgálatával megtenni, hogy a magyar demokrácia lelki, szellemi alapjai kiépüljenek s hogy magyarságunk hasonlítson „a bölcs emberhez, aki kősziklára építette az ő házát” (Máté ev. 7 : 24), és ne legyen hasonlatos „a bolond emberhez, aki a fenyvre építette házát” (Máté ev. 7 : 26).

— **Hivatalos látogatás.** Június 13—14-én a Püspök úr és Janka Károly főiskolai gondnok úr meglátogatta a gimnáziumot Csorba Zoltán egyházkerületi tanügyi előadó társaságában; a gimn. tanári karral tanácskozást folytattak és a látogatással kapcsolatban időszerű kérdéseket megbeszéltek.

— **A Szerkesztőség kérelme.** Megköszönjük azoknak, akik a Sárospataki Értesítő mult számának az árát a Főiskolai Pénztár címére megküldték. Istennek hála, elég sokan voltak. Buzdítsa ez az elmaradottakat is; most ne maradjanak el, hiszen fontos iskolai ügyek miatt, D. V. — július elején még

egy lapszámot akarunk kiadni. A mostani számnak az alapára 2.500 pengő, mely a befizetés napján érvényes adópengőben fizetendő. A főiskolai csekk-lap száma 42.814. A csekklapon feltüntetendő, hogy az összeg a Sárospataki Értesítő számára küldetett.

— **Érettségi vizsgálat.** Június 25-től 29-ig szóbeli érettségi. Az érettségi elnöke Darányi Lajos h. gondnok, kormányképviselő Dávid Zoltán c. gimn. igazgató, ny. tanár.

— **Főiskolai évváró ünnepély** június 23-án lesz, 24-én a bizonyítványok kiosztása; a tanulók aznap délután már hazautazhatnak.

— **Július 1-én lesz az Igazgatótanács ülése.**

— **Konfirmáció.** Áldozócsüdtörtökön Bódy Dénes vallásnár előkészítésével 50 gimn. tanuló konfirmált. A családi ünnepen a szülők közül is számosan megjelentek s járultak konfirmált gyermekekkel együtt az úrasztalához. A szertartást Bódy Dénes és Harangi László végezte.

— **Gimnáziumi beíratkozások.** A gimnáziumban a jövő tanévre szóló beíratkozások július elején lesznek. A volt növendékek évvégi bizonyítványukat bennhagyják s az már jelentkezésnek számít a jövő tanévre.

— **Dr. Vasady Béla** egyetemi tanár, aki magyarországi ref. egyházunk képviselőjében az Egyházak Világtanácsának genfi gyűlésére (febr. hó) nem tudott kijutni, később Párizson át elérkezett Genfbe, ahol a Világtanács vezérkarával egyházunk helyzetéről beható tanácskozásokat folytatott. — **Dr. Vasady Béla** Genfből skóciai látogatásra, onnan április elején amerikai meghívásra amerikai körútra indult.

— **Egyházkerületi lelkészi konferencia** volt Miskolcon, május 15-én számos lelkész részvételével. A konferencia dr. Enyedy Andor püspök áhítatával kezdődött. Utána dr. Szabó Lajos taktaszadai lelképásztor tartott előadást, bizonyágtevés formájában, a szatmárnémeti zsinat évfordulója alkalmából. Ismertette a zsinat szükségességét, határozatait. Majd Darányi Lajos sárospataki lelképásztor a gyakorló lelképásztori munkáról tartott előadást. Előadását több gyakorlati hozzászólás követte. Kövér Pál „A válságba jutott lelképásztor”-ról szól. A konferenciát a Püspök ur időszzerű tájékoztatója zárta be. Hisszük, hogy a találkozás áldásai a gyülekezeti munkában gyümölcsöztek.

HIVATALOS RÉSZ.

Tájékoztató

a Sárospataki Ref. Főiskola Gimn. Angol-Internátusáról az 1946—47. iskolai évre.

Az Angol-Internátus immár 15-ik éve áll a református és magyar nemzeti köznevelés szolgálatában s nyúgodtan állíthatjuk, hogy eddigi működése során úgy célkitűzéseinek helyes volta, mint életképessége igazolást nyert. Célkitűzése ma is kettős: egyrészt hithű reformátusok és jó hazafiak nevelése, másrészt a nyugati hittestvérekkel, elsősorban az angolul beszélő népekkel való lelki, szellemi és kulturális kapcsolatok ápolása. Egyszerű, puritán életre, önállóságra, a tiszta demokratikus eszmények szolgálatára, mindenekfelett pedig a szellemi, erkölcsi és lelki értékek tiszteltetésére s az azokban való gyarapodásra akarjuk növendékeinket nevelni, s mindazoknak gyermekeit, akik ezzel a célkitűzéssel egyetértenek, legyenek bármilyen foglalkozású és vagyoni állásúak, az internátus szívesen látja falai között.

Elsősorban a gimnázium angol-tagozatának a tanulóit vesszük fel, tehát olyanokat, akik angolt az I. osztálytól kezdve tanulnak. A felsőbb osztályokba újonnan jövők közül csak azok remélhetik felvételüket, akik kifogástalan magaviseletűek és tanulmányi előmenetel szempontjából legalább „jó” rendűek. Az ilyenek az előző

osztályok angol tananyagából különbözeti vizsgát tartoznak tenni. Ha férőhely van, felveszünk olyan humán-tagozati tanulókat is, akik az V. osztálytól kezdve angolt tanulnak, vagy szándékoznak tanulni.

A felvételi kérvények az Angol-internátus igazgatóságához intézendők és június 30-ig küldendőek be. A régi növendékek csak egy nyilatkozatot tartoznak beküldeni, amely az anyagi kötelezettségek vállalásáról szól. Az új pályázónak ezenkívül még a következő iratokat kell csatolni: a) a növendék szül. anyakönyvi kivonatát, b) előző évi iskolai bizonyítványát, c) orvosi bizonyítványt a növendék egészségi állapotáról és arról, hogy intézeti nevelésre alkalmas, d) az I. osztályba jövőknél újraoltási bizonyítványt.

Az intézeti díjakat — az iskolai díjakkal együtt — a főiskola igazgató-tanácsa a nyár folyamán fogja megállapítani. Szeptembertől kezdve a növendékek étkeztetését — elsősorban pedagógiai szempontból — újra az internátusban szeretnők biztosítani, de tervünk az, hogy az elmúlt két évhez hasonlóan a jövőben is csak olyan díjakat szedjünk, amelyeknek megfizetésére az egészen szerény jövedelmű szülők is képesek. A példás magaviseletű, kitűnő előmenetelű és anyagilag rászoruló növendékek között 6 ingyenes és 6 félingyenes helyet osztunk ki. A kedvezményre való ráutaltságot községi vagyoni bizonyítvánnyal kell igazolni.

Minden reményünk megvan rá, hogy szeptembertől kezdve újra lesz angol születésű tanárunk, akinek illetményét a londoni British Council vállalta magára és kilátás van arra, hogy évek óta az üresedésben álló internátusi sporttanári állás is újra betölthető lesz.

Az érdeklődőknek részletes tájékoztatót készséggel küld az igazgatóság.

Értesítés a Humán-internátusról. A Gimnáziumi Humán-internátusba a jövő iskolai évre megüresedik 10—15 hely. A kérvények beadási határideje: június 30. Étkezés a konviktusban. Díjak megállapítása később történik. Bővebb felvilágosítást bélyegmegterítés mellett szívesen küld az igazgatóság. *Palumby Gyula* int. igazgató.

A sárospataki ref. liceum és tanítóképző-intézet I. osztályába az 1946—47. tanévre beíratkozni szándékozók felvétel iránti kérvényüket az intézet igazgatóságának küldjék be.

A kérvényhez a következő melléletek csatolandók: Bizonyítvány a középiskola IV. osztályának elvégzéséről. Születési anyakönyvi kivonat. Hatósági bizonyítvány a folyamodó szüleinek foglalkozásáról, családtagok számáról és vagyoni állapotáról. — A felvételi kérvények elbírálása július második felében, vagy aug. elején lesz. — A kérvényben megjelölendő, hogy a folyamodó milyen minőségben kéri a felvételét. Ezek a következők: Bennlakó bennétkező, künnlakó bennétkező, künnlakó künnétkező, bejáró. — *Beírási díjakról, tandíjakról és a tartásdíjról aug. folyamán türténik döntés.* Erről a felvetteket idejében értesíteni fogjuk. Már most közöljük az érdekeltekkel, hogy a tartásdíj nagyrészt kénytelennek leszünk a folyó tanévhez hasonlóan természetben megállapítani. Tehát megállapított liszt, zsír fadjad, azonkívül több más élelmiszer (tojás, lekvár, só stb.) beadása feltétlenül kötelező lesz. *Dr. Egey Antal* igazgató.

Nyomtatta: Csehi Lajos a Református Főiskola betűivel Sárospatakon

SÁROSPATAKI ÉRTESITŐ

A SÁROSPATAKI FŐISKOLA ÉS A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET KÖRÉBŐL

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS: DR. MARTON JÁNOS

TARTALOM: *Darányi Lajos*: Az új ember. (Írásmagyarázat.) — *Dr. Újszászy Kálmán*: „Istennél minden lehetséges.” — *M. J.*: A főiskolai igazgatótanács gyűlése. — *dr. K. Z.*: Zsidó misszió — keresztyén misszió. — Hírek. — Hivatalos rész.

Az új ember.

Efézus 4: 26–28.

Ez az egész fejezet alapigéje lehetne annak a sorozatos ígehirdetésnek, amely az ember megújulásának a módját írja le. A mostani korról el kell ismernünk azt, hogy megújult kor akar lenni. De minden megújulni akaró kornak az a fő hibája, hogy az ember marad a régi. Sőt benne rendszert az óemberé a szó.

A mai kornak ikertestvér bűne: a bosszú és a lopás.

1. „Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek. A nap le ne menjen a ti haragotokon.”

Ezzel az Igével szemben az a tévedésünk sokszor, hogy ezt parancsnak vesszük. Mintha erről lenne szó, hogy haragudjatok! Ugy azonban, hogy ne vétkezzetek. Ez nem parancs, hanem megengedés. Jobb ha nem haragszol, de ha már haragszol is, ne vétkezzél.

A másik tévedésünk az, hogy szent haragról beszélünk. És ilyenkor mindig a virágvasárnapi templomot megtisztító Jézust hozzuk fel illusztrációnak. Eléggé használt képünk is van rá, hogy a harag olyan mint a veszélyeztetett testben a láz. Kell, hogy megölje a betegség csiráját.

A harag erkölcsi felháborodás. Tiltakozás az ellen, hogy igazságtalanság, az erkölcstelenség legyen uralmon. De az a baj, hogy a megromlott ember önzően és bűnösen haragszik. A haragja nem az erkölcs, nem az Isten akaratának a megsértése miatt gerjedezik, hanem az érdeke, a földi érdeke megsértése miatt.

A harag mindig a bűnre irányul. Az ember pedig személyi élt ad a haragnak és a bűnösre haragszik. Akkor is haragszik, ha már a bűnt elhagyta. Még úgy is haragszik sokszor, hogy a személy nem is hordozója annak a bűnnek. Csak azt gondolja róla, hogy hordozója, vagy egyszerűen nem kedves, sőt egyszerűen kiállhatatlan előtte az az ember.

Ezért nem lehet az ember kezébe adni a harag fegyverét. Nem tud vele bánni. Ezért az Istené a teljes harag, a bosszúállás.

Az Ige megengedés formájában szól: ám haragudjatok, de ne vétkezzetek. Ez azt jelenti, hogy a bűnös ember is lehet egy-egy ponton az erkölcs, az Isten világának az öre. Még a legelhomályosultabb elmének is vannak világos pillanatai. Az ember a Lélek által állhat az Isten pártján. De ez nem ok, vagy nem alkalom arra, hogy vétkezzen

az ember. Tehát ne ártson, ne kerüljön a gyűlölet hínárjába! Ne éljen vissza a hatalommal! Ő, az ör, ne szegje meg a rendet. Ne adja át a szívét a haragnak, mert a harag tűz, szenvedély, ideget felőröl emésztődés. A haragos ember goromba, kiállhatatlan, önmagára és környezetére nézve átok.

Az Ige itt főleg a harag időtartamára ad határidőt. Legfeljebb 12 óráig tarthat. Reggeltől estig. Ne szálljon le a nap úgy, hogy a harag a szívben maradjon. El kell intézni. Bocsánatot kell kérni, vagy bocsánatot kell adni. Fekély lesz a sokáig hordozott harag. Ugy beleitatódik a lélekbe és az emlékezetbe, hogy nincs hatalma felette az embernek. A dolgok összekuszálódnak, a sértések kölcsönösek lesznek az idők folyamán, tehát reménytelen a kibékülés. Már nem is arra gondol az ember, hogy mi volt az ok, hanem csak azt látja, hogy mióta tart.

Mennyi átkunk származik abból, hogy nem intéződnék el mindennap még a megengedett haragok sem. Mennyi bosszú, mennyi feljelentés származott ezekből! Minden történelmi fordulat nagyszerűségét, hősiességét, vállalkozását megbénítja és megszenyyezi a visszaütés. Nem lehet romokat takarítani, építeni, mert a haragokat kell előbb elintézni. Vétkezve. Az ördög ezeket az időket lesi. Ezek neki kedveznek. Helyt nyer.

2. A másik bűn a lopás. Az Irás is próbálja enyhíteni ezzel a szóval, hogy: oroz, de úgy is csak a lopásról van szó. Az egy helyen megromlott erkölcsi kerítés máshol is megromlik.

A lopás mindig önzésből fakad. Nem akar az ember dolgozni. Mindig veszélyes az, amikor a munka ellen örökké tiltakozó embert akármilyen formában a munka ellen lázítják. Az, hogy a bér és munka együtt járjanak, az Ige örök követelése. De az már nem, hogy a munka kevés, a bér pedig sok legyen. Az ember az egész életével adós Istennek. Az embernek minden erejével kell szolgálni és dicsőíteni az Urat. A munkát kerülő ember a lopással akarja magát kárpótolni. Munkával mindig csak egy meghatározott és nem is olyan igen nagy eredményt lehet elérni. Lopni igen sokat lehet. Ezért hajlamos arra az ember. Isten az ő Igéjében rá akarja az embert bírni, hogy hagyjon fel a lopással és munkálkodjon. Ez a munkálkodás legyen jócselekedet.

Nehéz munkálkodni, de épen azért értékes Isten előtt és az emberek előtt. Az egyház ennek a munkának a hirdetője most. Most valóban munkálkodni kell. Minden fedezetünk a munka. Any-

nyit fog érni a pénzünk, a szavunk, amennyit dolgozunk. Akkor nem ösztönzi az ördög az embert lopásra, amikor mindene van az embernek, ami szükséges. Van, mert dolgozott és imádkozott és Isten azt megadta.

Aki lop, az a másét veszi el. De aki munkálkodik, az ad a szűkölködőknek. Az nem azt nézi, hogy kinek van több, mint neki, hanem azt, hogy ki az, akinek annyi sincs. Ki az, aki szükségét lát és azon segít.

A lopás önzővé, az Isten akarata szerinti munkálkodás pedig testvérré teszi az embert.

Nem haragudni, bosszút nem állni és dolgozni. Így hangzik a megújult korban az újjászülött emberen keresztül Isten parancsa. Mindnyájan a megértéssel feleljünk rá: Ámen.

Darányi Lajos.

„Istennél minden lehetséges.”

(Részlet közigazgató tanév-záró beszédéből.)

1. Az élet prolongálásának két módja van. Az egyik az, amikor az élet a meglevőségeiből tartja fent magát, vagyis azáltal él, hogy amit már létrehozott, azt kibontja, kifejleszti.

A másik ezzel szemben az, amikor az élet a lehetőségeiből tartja fent magát. Elfogynak, megszőkülnek a meglevőségei; nincs mit kitágítson, vagy kifejlesszen, s ezért, ha prolongálni akarja magát, kénytelen a meglevőségek biztos talajáról lelépve, a lehetőségek felé nyulni s ezekben élni.

Erőltetett volna azt állítani, hogy embereket, korokat aszerint lehet jellemezni, hogy az élet melyik módján prolongálja magát bennük. Itt nincs szabály. Az élet úgy prolongálódik, ahogy lehet, egyénben, intézményekben, korokban egyaránt, azaz a meglevőségeiből és a lehetőségeiből együtt igyekszik fenntartani magát.

Kétségtelen azonban az is, hogy bármennyire együtt adódnak ezek, mégis hol az egyik, hol a másik domináns közöttük.

Vannak korok a nemzetek, intézmények és egyének életében, amelyekben az élet prolongálásánál a meglevőségekből élésre esik a hangsúly. Ezek azok, amelyeket a történelem aranykoroknak nevez. Bennük már megszerzett javak tartalmának kibontakozásra segítése, csirából terebélyes fává növelése, gyümölcsseinek megérlése és elraktározása folyik, hogy a gyümölcsből újra mag és a magból új gyümölcs keletkezzék. Az élet prolongálása itt organikusán történik. Nincsenek meglepetések, nincs a szó szoros értelmében vett novum; ami lesz, az csak folyománya annak, ami van és ami van: annak, ami volt. A szellem világát ilyenkor uralják a különböző fejlődésméletek. Nyugalom, biztonság, a meglevőnek a végtelenségig való óvása, konzerválása, a jellemzői az ilyen koroknak, vagy életszakaszoknak és ezt a nyugalmat csak egy zavarja: az atyák örökségének féltése, az élet törvényei szerint szikkadó belső energiáinak megtartani akarása.

Vannak azonban olyan korok is, amelyekben az élet prolongálásának másik módja a domináns. Rendszerint akkor születnek meg, amikor

a meglevőségek akár az élet természetes folyamatának következményeként termőképtelenné lettek, akár valamilyen katasztrófa következtében, esetleg épen virágjukban, elpusztultak. Az ilyen koroknak nincs, vagy alig van mihez nyúlniok. Az atyák örökségéből csak a romok maradtak; nincs más hátra tehát, mint az, hogy a megmaradt kicsit megbecsülve, de a pusztán abból való újjáépítés reménytelenségét látva, elszakítsák magukat attól es azután nyúljanak, ami még nincs, amijük eddig sem volt, ami tehát egész struktúrájában ismeretlen előttük, de mint lehetőség kínálja magát a megvalósításra. A kockázat izgalma, sokszor a mindeneket egyetlen lapra feltevő játékos remegése, a szükségességében is új és épen ezért ismeretlen tehát kiszámíthatatlan, titokzatos lehetőség előtti félelem, a lehetőségek közötti választás felelőssége, az erőknél e tünékeny kincsek megragadására és többé el nem bocsátására koncentrációja s ami ezekkel jár, a heroizmus egy fajtája a jellemzői az ilyen koroknak, amelyekből azonban épügy áhihozik az ember a meglevőségektől uralt korok nyugodt biztonsága után, mint ahogy ezekben is fel-fel szökken a „veszélyesen élni” forró izgalmanak vágya.

Hogy az élet prolongálásának, tehát magának az életnek ez a két módja így eltagolódik egymástól az időben, ebből az következik, hogy egyéneknek, intézményeknek, nemzeteknek az kell egyik legnagyobb gondjuk legyen, hogy felismerjék a korra vagy ami ugyanazt jelenti, a helyre és időre jellemző életformát és aszerint éljenek.

Ugyanis az életet választott formájával szembe prolongálni akarni, lázadás maga az élet ellen, tehát lassabban vagy gyorsabban a megsemmisülés, azaz a halál. Aki megpróbálja, annak ez a szembeszállása lehet hősi, feltétlen bukása lehet tragikus, alapjában azonban haszontalan, mert nem támad belőle élet. Emellett a meglevőségekből élni akarni ott, ahol azok már nincsenek, vagy nem elegendők az élethez, épen olyan döreség, mint csak a lehetőségek után futni ott, ahol gazdag meglevőségek kínálják kibontásra magukat. A „videant consules!” parancsa sohasem olyan aktuális, mint ennek a kérdésnek eldöntésében, amikor a rövidlátás egyik és másik vonatkozásban is egyén, intézmény és nemzet számára halált jelenthet.

2. Hogy a pataki főiskola életének most lezáródó esztendejében melyik életformát kellett választania, annak eldöntése nem volt nehéz. Főiskolánk mindig gonddal figyelte az életnek ezt a váltakozó ritmusát s hogy török-tatár dúlást, osztrák elnyomatást, évtizedekig tartó száműzetést is kibírt, azt annak köszönheti, hogy közte és az élet változó formái között ritkán volt törés, sőt nemcsak igazodott ezekhez, hanem annyira együtt rezdült velük, hogy többször a benne mutatkozó változások hívták fel sokak figyelmét arra a változásra, amely az élet prolongálásának módjában esetleg még csak készülöben volt.

1945/46-ban azonban nem csupán ez a nagy kincsünk: rezonálóképességünk, hanem emellett elsősorban tapasztalati tények irányították főiskolánkat a lehetőségekből élés választása felé.

Dr. Újszászy Kálmán.

A főiskolai igazgatótanács gyűlése.

A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa 1946. évi július 1-én tartotta meg nyári gyűlését. Sajnos, az utazási nehézségek miatt leg-hűségesebb igazgatótanácsosaink nem jelenhettek meg a gyűlésen. Nélkülök kellett tanácskoznunk. Hiszen az élet megállást nem ismer. A főiskolánál pedig az ügyek egész serege torlódott össze. Annál megnyugtatóbb volt egyházkerületünk főgondnokának, Farkasfalvi Farkas Gézának a megjelenése, aki Rásonyból tengelyen jött el Patakra s közvetlenül bepillantást nyert forrongó, elintézésre váró ügyeinkbe s hisszük, hogy az egyházkerületen annál nagyobb megértéssel fognak azok tárgyalatni.

Csak a gyűlésen értesült az igazgatótanács arról, hogy egy nagy lelkiismeretességű tagja, aki mindnyájunk tanubizonyosága szerint a főiskola szellemi és anyagi érdekeit folyton szívében hordozta s egész lelkével ott csüggött a főiskola jövőjének biztosításán, meghalt. Emlékét kegyelettel örökítettük meg jegyzőkönyvünkben. — Megyasszay András lemondott igazgatótanácsosi tisztéről. Kérelésre sem volt visszatérhető. Így helyének betöltéséről kell az egyházkerületnek gondoskodnia.

A köziskolai szék az igazgatótanács átszervezésére tett javaslatot. Érdemben az új intézeti ágak bekapcsolása után lehet határozni. A Rákóczyvárbán indulnak majd meg a szabadművelődési munkák, ha a vár valóban megnyílik e munkák befogadására. A kultuszminisztérium, amelynek tulajdonába ment át a Vár, ezeknek a munkáknak a vezetését várja a főiskolától. Külföldi kapcsolataink felvételére megindultak az első lépések. — Leányinternátus felállítása elodázhatatlannak látszik. Felhívás a tanítató szülőkhöz mai lapszámunk útján is megy ki. A közigazgatói tiszt elváltatására a theol. ill. gimn. igazgatói tiszttől — javaslat megy fel az egyházkerület elé. A kerület bölcseségének kell döntenie ebben a változtatásban. Az egyházkerület új állást nyert a V. K. M. útján a főiskolánál egy állandó könyvtárosi állás felállítására nézve. A Népfőiskola kidolgozta szabályzatát s megerősítésre az egyházkerület elé terjeszti. Egészen szép munkát. A tanítóképzőnek a főiskolával való teljes tanügyi, szervezeti és anyagi uniójára nézve bőven indokolt javaslat megy az egyházkerület elé. Rácz István gimn. tanár a következő évre is megbízatik a Népfőiskola vezetésével. Újszász Kálmán dr. közigazgatói megbízatása lejárt, a közigazgatói tisztet a régi szabályzatnak megfelelőleg Tártsy Árpád gimn. igazgató veszi át. Változásra az egyházkerület döntése után kerülhet sor. A teológia ügyeit dr. Újszász Kálmán theol. igazgató, a gimnáziumét Tártsy Árpád gimn. igazgató adta elő. A gimnáziumnál az internátusok ügye állt az előtérben.

A tanítóképző legnagyobb ügye most a főiskolával való teljes unió. Ez lesz az egyházkerületen is a legfontosabb. Ez az unió a képző megtartására nézve sorsdöntő.

A gazdasági választmány ügyeit dr. Zsirós József g. v. elnök referálta.

Sok nehéz ügy megoldása elé, akár szellemi, akár anyagi természetű volt az, Istenben bízó rendületlen hittel nézett a gyűlés.

Janka Károly gondnok szavai, melyek áldást kértek a főiskola és munkásai életére, zárták be a hosszúra nyúlt tanácskozást. M. J.

Zsidó misszió — keresztyén misszió

Május utolsó hetében itt járt Patakon a Jó Pásztor és a Nemzetközi Zsidó Misszió ügyének három áldott és lelkes szolgája. Hiszük, hogy Isten vezette őket közénk, s mint adta az áldásos tavaszi esőket is, öntözött általuk is sok szikkadt lelket. Egy fél napra jöttek, s bár a végén Ujhelybe is átjártak, egy hélig voltak kedves vendégeink.

Epen úgy fölkeresték az iskolákat, internátusokat, zsidó és keresztyén családokat, mint ahogy őket is látogatták a diákok népes csoportjai és a magányos érdeklődők is. A kisáhitatteremben többször melegedtek össze a teológusokkal akár az órákon át tartott dogmatikai előadásokon, akár a pislákoló petróleum-lámpácska mellett közel éjfélékig elhúzódott őszinte megbeszéléseken, közös imádkozásokon. A gimnázium alsó- közép- és felső tagozataival és a képzőben is több előadáson és az azt követő „őszinte beszéd“-ben is áldott missziót végeztek. Három este Patakon és Ujhelyben a templomban is hirdették az Igét, s tartottak előadásokat — Istennek hála — az ez alkalmakra több zsidó családdal bővült eléggé népes gyűlekezetekben.

Egyikük sem titkolta zsidó származását, de azt sem, hogy Istennek olyan kegyeltjei, akik a teljes Szentírást egész összefüggésében úgy látják, ahogy sajnos csak keveseknek adatott. Az Őszövetség első szavától — végig a kijelentésen át a próféciákon fénylik előttük a szentháromság — Isten léte, és az újszövetségben maga a testté lett Ige. A kiváló református lelkipásztor, Éliás József és az életet alaposan, de egy kicsit sötéten látó, a Szentírás fényénél azonban megvilágosodottan ismerő dr. Kádár Imre mellett itt volt még Ungár Aladár is, aki ugyan érettségi nélkül, de megtérve, 22 éve teljes odaadással a Szentírással él, amit olyan szintézisben mutatott meg neki Isten ingyen kegyelme, hogy Azt, mint egy hatalmas mozaikot állandóan szemlélheti és csodálhatja. Úgy rendeződtek el mindhármuk előtt az Ó- és Újszövetség drága mozaikkockái, hogy az összefüggések megvilágítása és megközelítése nekik is napi élményük s az erről való bizonyágtévéjük a legnagyobb boldogságuk.

Isten ilyen gazdagon áldottjaival, áldásos munkát végeztetett itt is az evangéliumi és zsidó misszióban. Mindhárman bizonyágot tettek arról, hogy bármennyire is jogosnak látszik mindkét tábor ellenszenve, ez mind csak azért van, mert nincs a zsidók és a pogányok között igazi keresztyénség. Rávilágítottak arra is, hogy a Krisztus és a szeretet nélküli álkeresztyének épen úgy pogányok, mint ahogy a meg nem tért, vagy a legalább törvény-vallás szerint nem élő zsidók is

csak testszerint való zsidók. Mert Istené a bosszú és a kegyelem, Ővé a hatalom és a dicsőség, az Ő egyedül igazságos ítélő széke előtt személy szerint fog majd megállani minden keresztény, zsidó és pogány. — Isten kegyelme és áldása kíséresse a keresztényen és a zsidó misszió szolgálait s mindazokat, akikért ők imádkoznak s imádkoztunk mi is.

dr. K. Z.

H I R E K

— **Hivatalos látogatás.** Május 14-én tett intézetünkben látogatást dr. Enyedy Andor püspök úr, Janka Károly gondnok úrral és Kovács Dezső, intézetünk egyházkerületi tanulmányi felügyelőjével. A látogatáson jelen volt Csorba Zoltán dr. tanügyi szakelőadó.

— **Az egyházkerületi tanács ülése** értesülésünk szerint augusztus 27-én lesz.

— **A tervezett oroszországi tanulmányúttal** kapcsolatban több lelképásztorral együtt főiskolánk egyik professzora is felhívást kapott a tanulmányúton való részvételre.

— **Szabad művelődési ügyvezetők konferenciája.** Zemplén, Abaúj, Borsod, Gömör és Heves vármegyék szabad művelődési ügyvezetői július 18—24-ig értekezletet tartanak a sárospataki főiskolában. Ennek keretében július 21-én Vajdácskán a környező falvak bevonásával „falunapot” rendeznek.

— **Tapolcai konferencia.** Június 11-én népes konferencia volt Tapolcán. A kerület gyűlékezeteiből mintegy 2500 egyháztagnak volt jelen. A résztvevők részben gyalog, részben kerékpáron és mintegy száz szekéren közelítették meg a konferencia színhelyét. Az ifjúság nagy számban mozdult meg a hívó szóra. Enyedy Andor püspök igehirdetése nyitotta meg a konferenciát. Majd Pocsai László orszgy. képviselő, bőcsi egyháztagnak tett bizonyosságot. Előadással és bizonyosságtévéssel szolgáltak: Pataki Lajos ujcsanalosi egyháztagnak, dr. Árokszállás Zoltánné gimn. tanárnő, Erdős Károly igazgató tanító és Rivó Károly presbiter, villanytelepi alkalmazott. Ebédszünet után Csorba László püspöki titkár hirdetett ígét az efézusi levél 5: 14 verse alapján. A délutáni ifjúsági szolgálatok töltötték ki. Az egész konferencia rendkívül lelkes és boldog hangulatban telt el. Nagy volt az öröm az Istennel és egymással való találkozásban. A délutáni órákban felvirágozva, zöld gallyakkal indultak vissza a kocsik s vitték magukkal egy áldott nap élményeit és indításait.

— **Tájékoztatás.** Az alsózempléni em.-i ügyészi tisztségnél: Hegyi István sárospataki járásbíró, a tanító képviselői tisztnél: Fülep Sándor ujcsanalosi tanító ajánlatik a presbitérium figyelmébe.

— **Hangverseny.** Június 1—2-án szépen sikerült hangversenyt rendezett a tanítóképzőintézet a főiskola Mudrany-termében. Előadták Kovács Dezső—Tóth Mihály: A vajda háza c. daljátékot. Közreműködött Klacsó Béla polg. isk. igazgató, aki az egész két órás előadást végig kísérte zongorán és Várady Lajos sátoraljaújhelyi karnagy ének-számaival. Mindketten az intézet volt növendékei.

— **A csehszlovák egyház tiltakozása.** A csehszlovák egyház tiltakozását jelentette be az Egyházak Világtanácsának a lakosságcsere tárgyában kiadott emberies és keresztény szellemű nyilatkozata ellen. A Világtanács főtítkára erélyes szavakkal válaszolt a csehszlovák beadványra.

HIVATALOS RÉSZ.

Alsózempléni figyelmébe.

A június 19-én tartott egyházmegyei tanácsülés határozatai alapján a következőket közlöm:

1. Szavazat adandó 1 egyházmegyei ügyészi és 1 egyházmegyei tanító képviselői tisztségre. Szavazatok zárt borítékban lelképásztor, gondnok és presbitéri jegyző aláírásával s az egyház pecsétjével ellátva augusztus 31-ig adandók be esperesi hivatalhoz.

2. Azon egyházközségek, melyek az 1945. évi közigazgatási járulék 50 százalékának megfelelő adó Pengő értéket még nem fizették be az egyházmegyei pénztárba, azok azt az esperesi hivatalhoz küldjék, hogy legalább a portó kiadásokat tudjuk fedezni. Ugy az egyházmegyei, mint egyházkerületi közigazgatási járulék egyébként bűzában lesz kivetve.

3. Bodrogkeresztur, Hernádkak. Kenézlő, Kesznyéten, Megyaszó, Mezőzombor, Sajóhidvég, Taktakenéz, Tállya, Tiszaladány egyházközségek lelképásztorait feyelmi felelősség terhe alatt hívom fel a választói névjegyzék sürgős elkészítésére és betérjesztésére.

Nagyrosvágy, 1946. június 22.

Atyafiúi szeretettel: *Janka Péter*
esperes

A sárospataki ref. gimnázium igazgatóságától.

A Sárospataki Főiskola a gimnáziumi tagozata részére **leányinternátust** kíván létesíteni az 1946—47. tanévben, ha elegendő számu gimnazista. tanítóképzős, polgárista leánytanuló jelentkezik. Elsősorban protestáns leánytanulókat veszünk fel, ha a létszám megengedi, másvallásuakat is. Egyelőre tájékozódni szeretnénk a jelentkezők számáról, ezért a jelentkezők augusztus 10-ig küldjenek értesítést a gimnázium igazgatóságához. Leányinternátusunk szerény külső keretek között indulna ugyan meg, belső életére és a megfelelő felügyeletre azonban legnagyobb gondot fordítunk.

A sárospataki ref. liceum és tanítóképzőintézet első osztályába a pótfelvétel a tanév megkezdése előtt lesz. Folyamodók kérvényeiket augusztus 15-ig küldjék meg az igazgatóságnak. A kérvényhez a következő okmányok melléklendők: 1. Bizonyítvány a gimn., vagy a polg. iskola IV. osztályának elvégzéséről. 2. Születési anyakönyvi kivonat. 3. Hatósági bizonyítvány a szülők polgári állásáról, vagyoni állapotáról és a családtagok számáról.

A theologiai akadémiára való felvétel iránt a theol. Karhoz intézett kérvényeket augusztus 10-ig kell beküldeni a theol. igazgatói hivatal címére (Sárospatak, Főiskola). A kérvényben egyúttal kérni lehet tápintézeti és internátusi kedvezményt is. Melléklendő: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. érettségi bizonyítvány, 3. curriculum vitae, 4. bizonyítvány és ajánlás a vallástanártól.

Nyomtatta: Csehi Lajos a Református Főiskola betűivel
Sárospatakon

SÁROSPATAKI IGEHIRDETŐ

Az alkalmi igehirdetés

Most az *alkalmak* alatt azt értjük, hogy vannak napok, amelyeket az egyház, a nemzet, vagy mindkettő lefoglalt visszaemlékezésre, egy igazság elmélyítésére, vagy egy cél különös ajánlására. Ezeket az alkalmakat az igehirdetés nem kerülheti ki, ezekről tudomást kell vennie. Az ezekről az alkalmakról tudomást vevő igehirdetést nevezzük most alkalmi igehirdetésnek.

Az alkalmi igehirdetésnek megvan a kísértése és megvan az áldott haszna, lehetősége is.

Az alkalmi igehirdetésnek az a legnagyobb kísértése, hogy az *alkalom* helyettesíti az *Igét*. Abból áll az „igehirdetés”, hogy elmondja az alkalom leírását. Azért is nagy a kísértés, mert ezt várják az alkalmi igehirdetéstől. Akkor tartják jónak, ha ez van benne. Nyilvánvaló, hogy itt összetévesztik az alkalmi igehirdetést az alkalmi ünnepélyek ünnepi beszédével. Az ünnepi beszéd az alkalomról szól, de az alkalmi igehirdetés az Isten Igéjét hirdeti.

Már maga az a tény is szomorú és bűnös, amikor Isten Igéje helyett valami más szól. Ebbe bele is lehet pusztulni. De ennél még súlyosabb tévedés is lehet. Ugyanis az ilyen alkalmi igehirdetésnek is van textusa. Mivel itt azonban az alkalomé a szó, tehát legjobb esetben otthagya a *szónok* a textust, de igen sokszor az alkalmat magyarázza ki belőle. Tehát az alkalmi igehirdetés elalkalmazza, meghamisítja az Ige eredeti, igazi Isten által üzent mondanivalóját. Az Ige tehát elveszíti a maga irányító, megítélő, normatív erejét. Legjobb esetben illusztrál. De semmiképpen sem marad az első helyen.

De az alkalmi igehirdetésnek nemcsak kísértése, hanem lehetősége is van. Az áldott lehetőségét abban látjuk, hogy a gyülekezet az Igének egy bizonyos részét várja. Mert az alkalom nem adhatja az igepótlékot, nem lehet ürügy az Ige kicserélésére, de az alkalom időszerűvé, elfogadásra alkalmassá teheti az Igének egy-egy részét. Valljuk, hogy az Ige időszerűvé tevője, elfogadatója maga a Szentlélek Úristen. De azt is valljuk, hogy a Szentlélek munkájának emberi vonalai is vannak. Ezeket nem lehet irányítani, de fel lehet ismerni és követni lehet. Például árvák vasárnapja előtt a gyülekezetnek még a kívül álló tagjai is várják az Igének az árvák felől rendelkező részét. Október 6.-a előtt a nagy magyar bánat, a közös magyar jaj annyira érzett lesz, hogy az Ige intő és vigasztaló része előkészített szívekhez jut. Mire jön a nagy Magvető, már fel van törve az ugar, vetésre alkalmas a szántóföld.

Mi azért ajánljuk az alkalmi igehirdetést. De az alkalom maradjon alázatosan csak alkalom. Maradjon virágvasárnapi számár, amelyre felül Krisztus és bemegy Jeruzsálembe. Maradjon útmenti fügefá, amelyre felmegy az aprótermetű Zakeus, hogy lássa Krisztust és meghívható legyen a döntő találkozásra. Maradjon csak szántás, ugartörés és várja a magot, amely mindig felülről adatik.

Isten gazdagon megáldott minket alkalmakban is. Mindez azért van, hogy egyiket az egyik, másikat a másik alkalom készítse el az igazi, a döntő alkalomra: az Ige teljes elfogadására, a Krisztus zászlaja alá való állásra.

Darányi Lajos

A Sárospataki Igehirdetőt azért indítottuk el, mert szükség volt rá. Nem volt az egész országban hasonló folyóirat vagy körlevél. Most, hogy a Református Igehirdető ismét megjelent többféle véleményt hallottunk. Főbbek: 1. A református lelkészi kar nem bír el két igehirdetőt. Valamelyik (a fiatalabbak mink vagyunk) szűnjön meg. 2. Alakuljon át a S. I. vallásos esték folyóiratává. 3. Ossa meg a két igehirdető az igehirdetés területét és vállvetve közdjön a közös célért. Nagyon kérjük kedves előfizetőinket, hogy egy lapon, vagy legalább a csekklap közleményi helyén egy-két mondattal őszintén közöljék véleményüket és kívánságukat.

A hálaadás pohara (Újbori úrvacsorázáskor)

Előige: Máté 26:20—28.

Alapige: I. kor. 10:16.a.

A hálaadás pohara: az úrasztali pohár, az úriszentvacsora bora. Ha máskor nem: a reformáció emlékünnepeinek közelségében külön adjunk hálát Istennek, hogy minden hívő részesülhet a hálaadás poharában. Mert nemcsak az anyaszentegyház feje, Krisztus hozta meg a legnagyobb áldozatot övéért vére hullásával, melynek az úrvacsorai bor a jegye. Az Ő teste, az anyaszentegyház is sok vért hullatott azért, hogy szabadon élhessen a hálaadás szent poharával. Ismeretes, hogy csak a reformáció egyházában veheti a hívő gyülekezet minden tagja az újszövetség poharát, a római egyházban csak a papok. Egyszerű templomainkban, — melyek annyira elkerülnek mindent, ami Isten lélekben és igazságban való imáadásától elvonhat — azért van otthon a búzakaiasz, vagy kenyér mellett a szőlőfűrt, vagy úrvacsorai kehely rajza. Sok áldozat, vértanúság, küzdelem drága gyümölcsként így is szívére szoritja az evangélium szerint reformált egyház ezt a szent jogot és Királya szent parancsát: . . . „igyatok ebből mindnyájan.“

Méltó a megismerésre az is, miért nevezi Pál apostol az úrvacsorai poharat a hálaadás poharának? Ezt a nevet a választott nép húsvét-ünnepi lakomájának rendjében találjuk meg, melyet a zsidók az egyítomi szolgaságból való szabadítás emlékére ünnepeltek. Ilyen volt annak az utolsó vacsorának a rendje is, melyen Krisztus az úrvacsora szentségét szerezte. Étele a húsvéti bárány, kelesztetlen kenyér, a pusztai menekülés szűkös eledelét jelképező keserű füvek, a rabszolgálat tégláira emlékeztető vörös mártás. Itala a bor, melyet egyetlen közös kehelybe tölt a családfő s körbe adja, hogy mindenki egy-egy kortyot igyék belőle. Négyeszer jár az egyszerű lakoma alatt körben a pohár. Először a szolgaságból való *szabadulás* poharaképen. Aztán az új hazában, új élet reménységének *ígéretképen*. A harmadik pohár az élő Isten iránti *hálapohara*. S ha az evangéliumban ezt olvastuk: . . . „vevén a poharat és hálákat adván, adá azoknak . . .“ akkor nyilvánvaló, hogy Krisztus a harmadik poharát szenteli az új-testamentum kelyhévé. A negyedik pohár az Istent-áldó *magasztaló himnusz* (118. zsoltár) pohara volt.

Az utolsó vacsora az első szentvacsora óta Isten választott népének, az Új-szövetség egyházának nem négy, hanem egyetlen pohara van: az Új-szövetség kelyhe, a keresztén hullott vér drága jegye. Benne hit által együtt adatik a bűn szolgaságából való *szabadulás*, a megváltott élet *ígérete*, a bűneinkért eleget tévő áldozatért való *hála*.

Krisztus vérével való *közösségünk* ez a pohár. Aki *készül* az úrvacsorára *először* magábanéz,, bűneinek, nyomorúságának mélységébe és sötétségébe. Aki *vágyik* a szentasztalhoz, az *felemeli* szemét az elégtétel és megbocsátás keresztjére, a kegyelem királyi székére. Aki a szent jegyekben *részesül*, a kenyérben és borban, Kálvin megdöbbenő bizonygátételével kifejezve: a hit kezével és szájával lélekben a megdicsőült Krisztus testét és vérért veszi. Tudja, hogy teste a keresztfán *énérettem* oly biztonnal megáldoztatott és megtörtetett, vére pedig kiontatott, amiképen szememmel látom, hogy az Úrnak szolgálja a kenyeret *részemre* megtöri és a poharat *nékem* nyújtja. (Heid. káté.) Így jó létre és így újul meg minden úrvacsorában Krisztussal való *közösségünk*. Hitközösség, mely csupa ajándék, csupa nyereség számomra: Bűneimet elhordozza, bűnbánatomat elfogadja, szabadító szeretetét, megszentelő hatalmát reám árasztja. Áldott ráadás, hogy az úriszentvacsora nemcsak Krisztussal, hanem minden hívővel való közösség köteléke. Leomlasztja az idő, az érdekek, határok, ellenségeskedések válaszfalait. Családban, gyülekezetben legmélyebb a béke, legteljesebb a béke. Legteljesebb a szeretet a lélekszerinti úrvacsorázás után. Igazán úrvacsorázó egyházak és népek tudnának igazán békésen és igazságosan élni.

Alapigénk kérdés formájában adta fel a mai szentleckét: „A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e?“ Azzal feleljünk igent, hogy töredelmes bűnbánatban s törhetetlen bizalommal járulunk a szent asztalhoz és részesülve Urunk testének-vérének jegyeiben áldott közösségbe kapcsolódunk *most* véle. Ámen.

(Sárospatak)

Dr. Szabó Zoltán

Mit üzen október hat?

Előige: Dániel IX. 3—12.

Alapige: Dániel IX. 11.

Október hatodika ünnepe bűnözési alkalom volt a multban egy csomó szónok, sőt még lelkipásztor számára is, akik ezt a napot Nagypéntekkel merték összehasonlítani és aradi Golgotáról beszéltek szentségtörő módon. Hamis és bűnös volt szemléletük, nem is lehetett más, mert nem az Ige és így nem az Igazság világosságánál emlékeztek meg erről a napról.

Jertek, vegyük az Igét és annak fényénél nézzük meg október hatodikát, hogy megérthessük annak igazi lényegét és megtanuljuk belőle azt, amit Isten meg akar tanítani ezzel a nappal a ráhallgató hívő magyarságnak. Az Ige azt mondja, hogy október hatodika és minden nemzeti gyásznapi, azért lesz véres, szomorú és gyász-napja egy népnek, mert az a nép áthágta az ő törvényét és elhajlott az Ő szavától. Ezért szakadt reánk október hatodikán (s előtte és utána még annyiszor) az átok . . .

Október hatodika tehát a bűnhődés napja. Egy nemzetért bűnhődnek azok az öröklékü vértanúk. Egy nemzetért, amelynek apái áthágták Isten törvényét, melyben világosan és félreérthetetlenül elrendelte nekik, hogy csak saját atyjukfiát szabad királyul emelni maguk fölé (V. Mózes XVII. 15. v.) különben rájuk szakad az „átok és az eskü“, amely írva van Mózesnek, az Isten szolgájának törvényében. (V. Mózes XVIII. 15—63.)

Az apák vétkéért, az idegen király választásáért, a Habsburg hűségért és lojalitásért kell megfizetnie ennek a 13 nagyszerű magyarnak. Október hatodikán megrendítően beteljesedik megint és véres betűkkel ráíródik a magyar történelem lapjaira (nem először és nem utószor): megbüntettem az atyák vétkét a fiakban és az unokákban.

De nemcsak a multnak, hanem az akkori jelennek a bűnei miatt is bűnhődés volt október hatodika. Nevetséges tulbecsülése lenne az ellenfélnek, ha azt hinnék még mindig, hogy a magyar szabadságharcot a honvédseregtől alaposan megtépázott osztrák sereg és az a százezer muszka verte le. Az osztrákoknak honvédeink véres leckéket adtak a magyar vitézségből, úgyhogy kénytelenek voltak segítséget hívni. A cár hadseregének a katonái pedig a kolera miatt úgy hullottak, mint a legyek. Kossuth emlékirataiban azt mondja, hogy ha a következő tavaszig ki tudnak tartani, akkor az orosz hazamegy és a magára maradt osztrákkal végez a honvédség.

Nem az ellenség, hanem a bűnei tették tönkre a magyart 1849-ben is. — Sereggel állandóan futok egy számra sokkal kevesebb ellenség elől — írja az egyik negyvenkilences magyar hadvezér. A csodálatos hőstettek után tunya, bűnös, gyáva nemtörődömség lopózott be azok közé akik eddig halálos vitézséggel tudtak hazát szeretni és védeni.

A magyar hadsereget — írja egy másik kortárs — a rossz nők roppant sokasága követte. Egy tábori lelkész az aradi vár alól azt írja, hogy 3 honvédszászlóaljából több halt meg részegség és bujaság következtében, mint az ütközetben s a kórházban több az inficiált, mint a sebesült.

Panamák fordultak elő, s a legfőbb vezetők között kicsinyes, szegyenletes személyi sírlődás miatt nem volt meg a kívánatos egység. Sok helyen a nép a szabadság áldott ügyét szabadosságra és rablásra használta fel, úgyhogy Kossuthnak, aki annyira szerette őket, magyar parasztokat kellett felakasztatnia. Nem folytatom tovább, mert az Ige sokkal tömörebben mondja: „Izráél áthágta a te törvényedet és elhajlottak . . . ezért reánk szakadt az átok és az eskü . . .

Ezzel a néppel, amely a szabadság szolgálatába állott nem bírtak volna a nagyhatalmak seregei, de bírt vele és legyőzte és letiporta a bűne. És jött a bűnhődés, melynek egyik véres emléknapja Arad. És örök mementóként 13 felejthetetlen magyarban és utánuk még sok néven számon nem tartott magyarban jött a véres áldozat.

Egy nemzet siratta őket jajgatva, egy nemzet, amely önkéntlenül is érezte, hogy még az ítéletben is kegyelmes az Isten, mert nem az egész népet ítélte halálra, hanem csak a vezetőket. Ezt érezhették meg a hős vértanúk is, mert zúgolódás nélkül vállalták

sorsukat, nemzetükért. Egyikük a vesztőszerszám előtt látnoki szívvel így kiáltott az osztrák hóhérok felé: hodie mihi, cras tibi! Ma nekem, holnap neked! Még nem mult el száz év, ami még csak nem is egy perc az örökkévalóságban és igaz lett a látás: Isten összelörte az osztorokat: a cári-oroszországot és a Habsburg hatalmat, olyan tökéletesen, hogy már csak emlékük él a feltámadás minden reménye nélkül.

Az ostor eltört, de a megostorozott él ma is. Bűnei miatt új és új osztorokkal verte és veri az Isten, de újra és újra kegyelmez neki. Mert azt akarja, hogy megtérjen és éljen. Micsoda kegyelem ez! Siessünk kihasználni, míg tart a kegyelmi idő!

Örök érvényű az ige az új Magyarország felett is. Csak a bűneink miatt kell félnünk! Ha mi egyszer engedelmes népe leszünk Istennek, semmi hatalom nem bír velünk, mégha számszerint kicsik, mégha földrajzilag csonkák vagyunk is.

Október hatodikán jertek és emeljük fel szemeinket az aradi vesztőhelyről arra a megtartó helyre ahol a kereszt áll. És a magyar nyáj egyetlen patrónusától, Jézustól jertek kérjük könyörögve: Uram Jézus, tedd igédnek engedelmes népévé ezt a mi népünket. Hogy lássuk és elfeledhetetlenül tanuljunk meg végre: ez a mi számunkra az egyetlen lehetőség, az élet és a jövő

Amen.

(Taktaszada)

Dr. Szabó Lajos

Tegyük vallást Krisztusról!

Előige: Máté 16:13—17.

Alapige: Máté 10:32.

Az ingatag embert az jellemzi, hogy hol jobbra, hol balra hajladozik. Hajladozása mindig a szél irányától: a közvéleménytől függ. A célra törő embert pedig az jellemzi, hogy állhatatos, semmi sem tudja eltéríteni irányától. Isten munkatársa a célratörő, a Krisztussal való közösségét mindenkor megvalló, a hitét bátran megmutató ember. A hívő keresztyén ember életének vallást tevő életnek kell lenni!

1. Mit jelent Krisztusról vallást tenni? Krisztusról vallást tenni azt jelenti, hogy nyíltan és bátran álljunk az Isten pártjára. Azt szeressük, amit Ő szeret, azt tegyük, amit Ő akar, oda menjünk, ahová Ő küld, úgy éljünk, ahogyan szent Fiában megmutatta a tökéletes életet.

Krisztusról vallást tenni azt jelenti: a bűnös közvéleménnyel, az istenellenes eszmeáramlatokkal, a sátáni világnézettel, a Krisztust tagadó modern pogánysággal szemben így szólni s ezt megmutatni: „nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére.“ (Róm. 1:16.) Krisztusról vallást tenni azt jelenti: az ember akkor is megmutatja a hitét, amikor bizonyosan tudja, ezért kinevetik, lesajnálják, sőt az élete is veszedelembe kerülhet.

Fordítsuk most tekintetünket magunk felé: vajjon mi vallást teszünk-e Krisztusról az emberek előtt? Sokszor kerülünk az életben döntés elé, amikor színt kell vallanunk, kit szeretünk jobban: Istent-e vagy mást? Kire hallgatunk: az Istenre-e vagy „ügyesbeszédű ámitokra?“ Kinek a pártjára állunk: az Istenére-e vagy az emberekére, a Sátánéra? Valahányszor úgy döntöttünk, hogy az elsőbbséget Istennek adtuk, akkor mindig vallást tettünk.

A vallástételre pedig megszámlálhatatlan alkalom kínálkozik otthonunkban, gyülekezetünkben, községünkben, az utcán, a mezőn, a piacon, a vásárban, az üzletben. Boldog ember, aki minden alkalmat megragad és vallást tesz akkor is, ha az hátrányosnak, sőt veszedelmesnek látszik.

A vallást tevő emberek példáival tele van a mult is, a jelen is. Ott van Péter apostol. Amikor azt kérdezi Jézus tanítványaitól: „Ti pedig kinek mondtok engem?“ habozás nélkül vallást tesz: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia!“ Ott van Pál apostól. Élete szakadatlan vallástétel Krisztusról. Ennek a vallástételnek a nyomán születtek a keresztyén gyülekezetek. Krisztus diadalútjának első szakasza ennek a vallástételnek gránitkockáiból van kirakva.

Ott vannak a keresztyénség vértanúi: nevesek és névtelenek, akik inkább vállalták a mártíromságot, de mégis vallást tettek.

Ki kényszerítette Luther Mártont és Kálvin Jánost, hogy vallást tegyenek az elrejtett Krisztusról? Az egyiknek witenbergi cselekedete, a másikkak genfi szolgálata micsoda hatalmas vallástétel volt az emberek előtt! Gondoljunk a reformátorokra, a gályarabokra: micsoda vallástétel volt az övéké! Lehet-e hallgatni a misszionáriusok vallástételéről?

Óh, a hívő lélek vallástételét nem tudja elnémitani semmi: nélkülözés, nyomorúság, fenyegetés, üldözés, börtön, semmiféle keresztyénellenes áramlat sem. Süthet a nap vagy tombolhat a vihar, magasra ágaskodhatik erőszak, elnyomás: a vallástétel szüntelenül hallatszik. Hiába fog össze az anyagot istenítők hada: a vallást tevők kicsiny csapatát nem tudja elnémitani.

2 Ezek után felmerült az a kérdés: *miért kell vallást tenni?*

Azért, mert Krisztus elvárja ezt azoktól, akik szeretik Őt. Jogosan elvárhatja mindnyájuktól, hiszen az életét adta értünk. A szeretet pedig nem tud hallgatni arról, akit szeret.

Krisztus pedig az Ővéinek vallástételét is felhasználja arra, hogy általa lelkek hódoljanak meg előtte s találják meg Benne elhibázott, elvesztett életüket. Vallástétel által gyengül a bűn ereje, terjed az Isten országa, növekedik az Atya dicsősége.

Azért kell vallást tenni, mert hitvány ember az, aki a megtalált kincset: a krisztusban való békességet megtartja magának, amikor annak a kincsnek az a tulajdonsága, hogy minnél jobban osztják, annál nagyobb lesz.

Vallástételünknek kettősnek kell lenni. Szóval és szívvel kell megmutatni azt, hogy mi a Krisztuséi vagyunk és Krisztus a miénk. Szó alatt a beszédet értjük. Hangozzék azért vallást tevő beszédünk az emberek előtt s ne engedjük, hogy félelemből bármikor is elnémuljon az.

Nemcsak szóval, de szívvel is vallást kell tennünk Krisztus mellett. Hirdesse azért életünk a szánk vallástételét. Nehogy dús lombu, de gyümölcsstelen fák legyünk! Mert „nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát“, — izeni Jézus (Máté 7: 21.)

3. *Mi a vallástétel áldása?* — ez a harmadik kérdésünk. Ezt az áldást így fejezi ki Jézus: „én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt“. Azt jelenti ez, hogy elismer a magáénak, tulajdonának mond, amikor lelkünk merengve áll meg majd az itélő Isten előtt.

Mert egyszer véget ér életünk idelent, El kell vállnunk kedveseinktől. Semmivé lesz számunkra ez a látható világ. Belépünk egy másik élet kapuján, ahová elkísér bennünket minden cselekedetünk. Mondjátok meg: megállhatunk-e az ítéletben?

Ekkor jön segítségül Jézus, akiről mi vallást tettünk az emberek előtt. Szószólónk lesz. Vallást tesz arról, hogy mi szerettük, követtük Őt. Engedelmeskedtünk Neki, nem szakadtunk el Tőle s életünket is felhasználhatta arra — habár gyarló eszközök voltunk is, — hogy mások is megismerjék, szeressék és kövessék Őt. Sok-sok bűnünkre ráborítja érdemének királyi palástját s mi kegyelmet nyerve szolgálhatunk Neki éjjel és nappal az Ő templomában. (Jel. 7: 15.)

Testvéreim! Tegyük ezért mindig és mindenütt vallást Krisztusról! Ámen.
(Döge) Barcza József

Bibliai és vallásos iratterjesztő szolgálatát ismét folytatja a *Hittanhallgatók Egyesülete*. Zsoltárokat, bibliai fali felírásokat és bármelyik vallásos jellegű könyvet kívánatra beszerzünk s a portó és csomagolási készkiadások feltüntetésével szállítunk. A rendelt könyv körülbelüli árát kérjük a „Sárospataki ref. Főiskola pénztári hivatala“ 42-814. sz. csekk-számlájára a rendeltetés feltüntetésével befizetni. Lehet az előfizetéssel együtt is, a kért könyv címének a hátlapon való feltüntetésével. Az esetleg hátrálékos összeg befizetésére új csekk-lapot küldünk. Állandó megrendelőknek folyószámlát nyitunk.

Isten szavára hallgassunk!

Előige: II. Mózes 20:1—17.

(Reformáció ünnepére)

Alapige: II. Mózes 20:2—3.

A reformáció az anyaszentegyházban a Szentháromság Istent engedte újra szóhoz jutni. És a reformáció örök feladata az, hogy elhallgattason mindenkit és legyen hallható, örök érvényű az Isten önmagáról adott kijelentése. A reformáció nem embersereg, vagy földi helycsere. Nem azt mondja, hogy te hallgass, hogy helyetted szólaljon meg a másik, vagy ti hallgassatok, hogy most már amazok beszéljenek. Nem azt mondja, hogy nem az ember, hanem Isten. Nem a föld, hanem a mennyország, az Isten országa. A reformáció igent mond Istennek és nemet mond az embernek. Az első parancsolatnak is ez a lényege.

1. *„Én az Úr vagyok a te Istened.”* Mondja Isten önmagáról. Ebben arra tanít Isten, hogy nem az a fontos, amit az ember gondol Istenről, hanem az, amit Isten mond magáról. Az embernek nem kell gondolkozni, okoskodni, hanem egyszerűen hallgatni, hinni és engedelmeskedni kell. A reformáció ennek az isteni akaratnak a hirdetője, hangerősítője. Az ember ne spekuláljon, ne tanakodjon, ne verejtékezzen azon, hogy hogyan is lehet Istenről szépeket mondani, házát kívánatossá, vonzóvá tenni, hanem *az ember hallja meg azt, amit Isten mond.*

Azért olyan gyenge és bizonytalan az egyház szava ebben a világban, mert Istenről beszél. Istent magát kell engedni beszélni.

Isten azt mondja magáról, hogy *Ő* van. Ezért a világon a legmerészebb állítás az, hogy nincsen Isten. De nemcsak merész ez az állítás, hanem szájalomra méltó is. Isten azt mondja, magáról, hogy van. Változat ezen valamit az, ha egyesek, vagy milliók azt mondják, hogy: nincs? Isten mondja, hogy: van. Hát lehet annál nagyobb balgaság, hogy valaki meg azt állítja, hogy ez a beszélő Isten nincs? Ez az önmagát kijelentő, ez az önmagát állító Isten lenéz az égből és neveti mindazokat: akik ellene harcolnak, létét tagadják. *Ő mindenkitől függetlenül van.*

Ez a létező, ez a meglévő Isten azt mondja magáról, hogy *Ő Úr*, a te Istened, az ember Ura és Istene. Ura, ez azt jelenti, hogy tulajdonosa, gazdája, teremtője és Megváltója. Ez pedig, hogy Istene, azt jelenti, hogy elindítója és hazavárója, testének és lelkének ismerője, segítője, feltétlen birtokosa.

Isten tehát nem kér. Nem toboroz és nem szavazatot kér. Isten kijelent. Nem azt kéri, hogy fogadjuk el Úrnak. Tartsuk meg továbbra is. Nem azt mondja, hogy: ti már modern emberek, felszabadult világnézetűek vagytok, de azért tűrjétek meg továbbra is. Nem azt mondja, hogy: most már szabadon nyilváníthatok véleményt, de engem ezután is tartsatok meg kíméletből, vagy az ősök iránti kegyeletből. *Isten Úr és Isten. Ha nem akarjuk is, ha tagadjuk is.* Mert az ő uralma nem emberi eredetű. Nem Isten lett általunk, hanem mi lettünk *Ő* általa. Nem mi választottuk *Ő*t, nem mi tűrjük meg *Ő*t, hanem *Ő* választott minket és *Ő* tűr minket még mindig minden nyomorúságunk ellenére. Istent nem kell igazolni. Istent csak elismerni lehet. Előtte csak leborulni lehet. *Ő* mindörökké *Úr és Isten.* Ez a reformáció régen elhangzott és sohasem időszerűtlen alázatos és bátor tanítása.

2. *„Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a szolgálatnak házából.”*

Isten feltétlen hatalmú, befolyásolhatatlan akaratú Isten. Félni és rettegni lehetne tőle, mert nem lehet letagadni, nem lehet előle elmenekülni, nem lehet a trónról letaszítani. De Istennek a feltétlen hatalma, a befolyásolhatatlan akarata örömhírré, boldog tapasztalattá válik, mert *Isten szabadító Isten.* Ez a reformáció második újra hirdetett tanítása. Isten maga végezte el a szabadítást. A bűnös, a kárhozatra méltó embert *Ő* maga mentette meg, *Ő* maga váltotta meg a Golgota keresztyén az örök haláltól. Mert az Egyiptomból való szabadítás, a Verestengeren való áthozás csak előképe annak, amit Isten az *Ő* Fiának a halálában és feltámadásában végzett.

Isten tehát nem zsarnok. Isten nem az a rém, akitől meg kell szabadítani az emberiséget. Isten nem gyöngíti, meg az embert, nem veszi ki az életből azt, amiért érdemes

élni. Hanem Isten szabadító Isten. Isten igazán emberré, újra emberré teszi a megromlott, a kárhozatba zuhanó embert.

Az ember minden időben szabadságharcot vív. Az ember legdrágább kincse a szabadság. És Isten ezt a szabadítást adja. *Isten szabadító Isten.*

Az embert az a veszély fenyegeti, hogy Istent a maga módján teszi meg szabadító Istenné. Vagy pedig éppen azért nem fogadja el Istent, mert nem végzett el valamilyen ember által kigondolt, vagy megszabott szabadítást. Isten a maga akaratára, a maga terve szerint és *a saját módján végzi a szabadítást.*

Sőt amikor Isten szabadításáról beszélünk, akkor mindig mult időben kell beszélni. Isten már elvégezte a szabadítást. A kereszten végezte el. Ott hangzott Krisztus ajkán az Ige: elvégeztetett. Tehát nem egy kétséges jövőről van itt szó, hanem egy feltétlenül bizonyos multról. Nem egy talánról, hanem a világtörténelem legtagadhatatlanabb valóságáról. Istennél, Isten tulajdonaként válik az ember szabaddá, boldoggá. Benne találja meg az ember a célját, egy népközösség a feladatát. Kell Isten, mert akkor is Úr és Isten, ha nem kell. De kell azért is, mert szabadító, mert Üdvözítő: mert kegyelmes.

A szabadítást nem ember végzi el. Nem nekem kell elvégezni. Ennek a hirdetésében lesz a reformáció Krisztus visszajöveteléig időszerű. Az ember mindig hajlamos arra, hogy magát akarja megváltani, vagy emberektől várja a szabadítást. Isten maga vezette ki a választott népet Egyiptomból, Isten maga váltott meg minket a kereszten. Nem égtájak felől, nem a szívből, vagy a kultúrából kiindulva kell várni a megváltást, hanem felülről, a kegyelmes, a szabadítást elvégző Istentől.

3. „Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem!”

Ebben az Igében Isten, az ember egyetlen szakértője nyilatkozik az emberről. Az ember Isten nélkül nem lehet. Ha nem kell neki az igaz Isten, akkor leborul majd a bálványok előtt. Akinek nem kell az Úr, az Isten, annak majd kell rendszer, személy, eszme, vér, arany. Rossz csere. Végzetes választás.

De Isten Igéje ennél még komolyabb figyelmeztetést is szól. És ez a figyelmeztetés éppen az ő népének szól. Az Isten népének az a veszedelme, hogy az igaz Isten mellett bálványok is kelljenek neki. Lelki szeretőket tart. *Ne legyen neked idegen istened én előttem!* Ha a hitetlen azt mondja, hogy nincs Isten, ez érthető. Ha az, aki nem ismeri az igaz Istent, bálványok rabja lesz, ez is természetes. De az semmivel nem magyarázható és nem menthető, hogy az, aki megismerte az igaz Istent, aki leborult a kereszt alatt és aki vette a lélek ajándékát, az idegen isteneket is szolgáljon.

A reformáció, az örök reformáció ezt a munkát végzi. Elhallgattat mindenkit, hogy hallható legyen Isten szava. Hadd tudja meg újból ez a világ, hogy *van Urunk, van Istennünk.* És hadd legyen ezé az Úré, ezé az egyedüli Istené a dicsőség a földön, amint az övé a mennyekben Ámen.

(Sárospatak)

Darányi Lajos

Mutatványszámként

küldjük az Igehirdetőt azoknak, akik még nem rendelték meg. Megrendelhető a csekk-lapon való egyszerű befizetéssel. A feladó helyén pontos címet kérünk. Ha valaki nem akarná megrendelni, úgy szeretettel kérjük, a mutatószám visszaküldését. Aki ezt a számot meg akarja tartani, de a továbbiakra nem akar előfizetni, az közölje ezt annak a befizetési lapnak a közleményi részén, melyen ezen szám árát fizeti be. Nem tudunk

— anyagiak miatt — mindenkinek küldeni. Kérjük, mutassa meg a mutatószámot ismerőseinek is.

A Református Igehirdető Berczky Albert szerkesztésében ismét megjelenik. Elméleti cikkeivel, vitáival, értékes igehirdetéseivel utat mutat és munkára serkent. A Sárospataki Igehirdető mellett minden lelkipásztor hűséges utitársa lesz. Előfizetése negyedévre 7-50 Ft. Megrendelhető: Budapest, V., Pozsonyi ut 58.

Dóts Terf
Feljegyzés

Uram, hagyj békét néki még . . .

(Írásmagyarázat vázlat úrvacsora utánra) Alapige: Luk. 13:6-9.

Téli tüzelő beszerzésének súlyos gondja idején fejsze és fűrész alá kerül nemcsak a száraz, de a terméketlen fa is. Nem töltötte be igazi, *magasabb* rendeltetését, mely nem önléte fenntartása, hanem gyümölcsstermés. Sok egyén, család érezte, érzi a közelmúltban, jelenben, hogy a fejsze életgyökereikre vettetett. Talán, mint nemzet is megéltük a kivágtatás szélén állás iszonyatát.

Valakiért még mindig léteünk, aki türelmi, *kegyelmi* időt kért s *ma* még, most még tart a kegyelmi idő. Mutatta-e a mai úrvacsora, hogy ezt tudjuk? Eltávozó, elmaradók nagy száma. Megtörtetlen, megléretlen szívűek, visszaeső hajlamunk, akik ott voltunk.

Azért most hirdetjük *ítéletnek*: Már csak kegyelmi időnk van. S egyszersmind *vigasztalásnak*: Még van kegyelmi időnk. Csapások hasítanak magunk s népünk életébe? Körülkapál Krisztus. Mulasztások, bűnök romjai, undorító gyalázatai, rágalmak özöne hült reánk? Trágyává lehet, termővé tehet! Következő úrvacsorára már gyümölcsseink lehetnek. *Mostantól* készülünk reá.

Dr. Sz. Z.

A Sárospataki Teológia öt évfolyamának 42 hallgatója van, (az előző iskolai évben 33 volt. A továbbiakban zárjelben közöljük a mult évi adatokat). Évfolyamunkint így oszlanak meg: I. 16 (10), II. 8 (6), III. 5 (8), IV. 8 (5), V. 5 (4). A hallgatók megoszlása lakóhelyek szerint: Borsod-Miskolc 15, Zemplén 8, Ung 5, Szabolcs 4, Abauj-Torna 3, Gömör 2, Pest-Budapest 2, Bereg, Szolnok és Bihar 1-1. Az akadémia megbízott igazgatója dr. Nagy Barna. A teológiai tárgyak tanárai: dr. Marton János (internátusi igazgató), dr. Mátyás Ernő, dr. Szabó Zoltán dr. Újszászy Kálmán és dr. Zsiros József, óraadó: Darányi Lajos. A félév csendesnapokkal kezdődött. Szolgáltak: Darányi Lajos, Dóczy Antal ózdi lelkipásztor és dr. Szabó Zoltán. Az I. lelkészsképesítő vizsgálaton résztvettek öten. Négy jeles, egy jó eredményt ért el. A II. lelkészsképesítő vizsgálaton egy jeles, két jó, egy elégséges eredmény volt. (Legközelebb a debreceni teológiát ismertetjük)

ÜZENETEK:

Többeknek. Az összevont nyári szám elfogyott. A 1-2. számokból még van néhány példány. **F. L. Miskolc:** Három napig hiába vártunk. **G. F. Dubicsány:** Köszönjük a jó ötletet. Foglalkozunk a gondolattal. Egyelőre anyagi akadályok vannak. **Dr. Sz. L. Taktaszada:** A tervben van valami. Mi is keressük a megoldást. Szeretettel várunk. **B. J. Döge:** Örültünk segítségnek. Egyet hozunk, de meg kellett rövidítenünk. **M. P. Vadna és K. P. Szin:** Elnézést

kérünk a késésért. Máskor jobban fogunk vigyázni. **J. I. Méhtelek:** Jólesett olvasni kedves soraidat. Más helyütt felelünk kérdéseidre. **T. P. Szendrőlád:** Az előző üzenet Neked is szól. Örültünk jelentkezésednek, minden régi és új ismerősünk jelentkezésének. **Munkatársainak:** Tömör kéziratokat kérünk, a hosszasokat kénytelenek vagyunk rövidíteni és így előfordulhat, hogy azt hagyjuk ki, amit a szerző fontosnak tartott. **Előfizetőinknek:** Ha mindenki *idejében* beküldi a hozzájárulást és mindenki szerez legalább 1 új előfizetőt, akkor a következő körlevelünk 12-14 oldalon fog D. F. megjelenni.

Eddigi munkatársaink: Bareza József, Bereczky Albert, Dr. Enyedő Andor, Hegedüs András, Dr. Makkai Sándor, Molnár Pál, Dr. Nagy Barna, Dr. Nagy Sándor Béla, Pap Béla, Dr. Szabó Lajos és Dr. Szabó Zoltán.

Csekklapot mellékelünk. Kérjük a még a hátrálékos sokszorosított számok (példányonként 2, a kettős szám 4 forint) és a nyomtatott számok előállítási hozzájárulása (példányonként 2 forint 30 fillér) befizetését. Ebben az évben még 3 körlevél küldését tervezzük. Így lehetőleg 4 nyomtatott szám előfizetését kérjük.

A Sárospataki Igehirdető
évente tízszer megjelenő gyülekezeti körlevél
Összeállítja: Darányi Lajos
Minden írásért a szerző felel
Kiadó: Hittanhallgatók Egylete
Sárospatak, Főiskola
A következő szám megjelenését október végére tervezzük
Nyomtatta: Csehí Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.